

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра дошкільної освіти

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГОДИДАКТИКА З ІСТОРІЄЮ ЛОГОПЕДІЇ

Для напрямку підготовки 6.010101 Дошкільна освіта

Автори:

Шапочка К.А., доцент кафедри дошкільної
освіти,

доктор філософії в галузі освіти

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти від « _____ » _____
20__р.

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії
факультету дошкільної та початкової освіти « _____ » _____ 20__р.

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету дошкільної та початкової
освіти

« _____ » _____ 20__р.

Миколаїв – 2017

ЗМІСТ

1. Витяги з ОКХ, ОПП спеціальності.
2. Навчальна програма дисципліни.
3. Робоча навчальна програма дисципліни.
4. Програма практичної підготовки.
5. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів.
6. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання.
7. Конспект лекцій з дисципліни.
8. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни.
9. Комплекс завдань для поточного контролю знань.
10. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;
11. Завдання на курсові та дипломні проекти;
12. Контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять;
13. Питання до екзаменаційних білетів, екзаменаційні білети;
14. Тести для підсумкового контролю;
15. Список методичних рекомендацій та розробок викладача;
16. Методичні матеріали, що сприяють самостійній роботі студентів.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

28 серпня 2017 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОДИДАКТИКА З ІСТОРІЄЮ ЛОГОПЕДІЇ**

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта

Напрямок підготовки: 6.010101 Дошкільна освіта

Факультет: дошкільної та початкової освіти

2017-2018 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Логодидактика з історією логопедії»
для студентів ОКР «бакалавр» за напрямом підготовки 6.010101 Дошкільна
освіта

Розробник: Шапочка Катерина Анатоліївна, доцент кафедри дошкільної освіти,
доктор філософії в галузі освіти, доцент _____ (Шапочка К.А.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол № __ від «__» серпня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ (Трифоновна О.С.)

«__» серпня 2017 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>0101 Педагогічна освіта</u>		
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Спеціальність (професійне спрямування): Спеціальна освіта (логопедія)	<i>Рік підготовки:</i>	
		4-й	
Загальна кількість годин 90		<i>Семестр</i>	
		7	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 самостійної роботи студента – 2,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	<i>Лекції</i>	
		30	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		20	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		40	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 90 год.: 50 год. – аудиторні заняття, 40 год. – самостійна робота (55 % / 45 %).

Мета та завдання навчальної дисципліни

У сучасній загальній та спеціальній педагогіці декларується положення про необхідність раннього виявлення і подолання порушень у психофізичному розвитку дитини. Це має виключно важливе значення для формування особистості дитини, для підготовки її до шкільного навчання. Студентам, майбутнім дошкільним педагогам, вихователям необхідно мати уявлення про загальні питання логодидактики, історії логопедії. Зміст сучасних моделей навчання, їх принципи, форми і методи, традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, труднощі у навчанні, розвивальне і когнітивне навчання. Логодидактика теоретично обґрунтовує особливості процесу навчання дітей із ПМР. Приймаючи підготовці фахівців –практиків.

Мета курсу – збагачення студентів сучасними теоретичними досягненнями, надання знань з корекційної педагогіки і психології; допомогти студентам, майбутнім спеціалістам у галузі дошкільної освіти, на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання з логодидактики, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Основним завданням курсу є: надання студентам достовірних знань в галузі логодидактики, уявлень про сучасні моделі навчання, їх принципи, форми і методи, традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, труднощі у навчанні, розвивальне і когнітивне навчання.

Перелік компетентностей, якими повинні оволодіти студенти в процесі вивчення курсу «Логодидактика з історією логопедії»:

Інтегральна компетентність: Здатність самостійно і комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку із застосуванням теорії і методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення.

КЗ-2. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

КЗ-3. Здатність ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми.

КЗ-4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

КЗ-5. Здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій

КЗ-6. Здатність до співпраці і взаємодії в команді.

КЗ-7. Здатність до самокритики і сприймання конструктивної критики.

КЗ-8. Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.

КЗ-9. Здатність до вільного спілкування і співпраці державною та рідною мовами (усно і письмово).

КЗ-10. Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

КЗ-11. Здатність до забезпечення безпеки діяльності власної та інших учасників освітнього процесу.

КЗ-12. Здатність до управління якістю роботи, що виконується.

КЗ-13. Здатність створювати команду, мотивувати її членів та досягати спільних цілей

КЗ-14. Здатність до проектної організації діяльності

Спеціальні (фахові компетентності):

КС-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-2. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-3. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної і української (державної) мов.

КС-7. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-8. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).

КС-9. Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів.

КС-10. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

КС-11. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно доцільної поведінки і діяльності у природі.

КС-12. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва.

КС-13. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо).

КС-14. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку досвіду самостійної творчої діяльності у різних видах мистецтва (образотворче, музичне, театральне).

КС-15. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-16. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-17. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-18. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики

Тема 1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.

Тема 2. Сучасні моделі навчання.

Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.

Тема 3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР)

Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.

Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР

Тема 1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).

Тема 2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.

Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання

Тема 1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)

Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.

Тема 2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.

Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.

Тема 3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики						
Тема 1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.		4	2			
Тема 2. Сучасні моделі навчання. Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.		4	2			5
Тема 3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР) Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із		2	2			5

ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.						
Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР						
Тема 1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).		4	2			10
Тема 2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.		6	4			10
Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання						
Тема 1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур) Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.		4	2			5
Тема 2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР. Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.		4	2			
Тема 3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.		2	4			5

Усього годин:		30	20			40
----------------------	--	----	----	--	--	----

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики		
1.	Тема 1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.	2
2.	Тема 2. Сучасні моделі навчання. Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.	2
3.	Тема 3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР) Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.	2
Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР		
4,5	Тема 1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).	4
6,7	Тема 2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.	4
Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання		
8.	Тема 1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)	2

	Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.	
9.	Тема 2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР. Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.	2
10.	Тема 3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.	2
Разом:		20

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики	
	Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/ сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття; конспект першоджерела/словник	5
	Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію за однією з тем: 1. Розкрийте соціокультурні засади спеціальної освіти 2. Які проблеми лінгвістики і психолінгвістики є важливими з точки зору спеціальної педагогіки? 3. Етапи формування розумових дій і їх сутність 4. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням слуху 5. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням зору	15

	<p>6. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням мови</p> <p>7. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням інтелектуального розвитку</p> <p>8. Роль мовлення в психічному розвитку дитини із ЗПР</p> <p>9. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушеннями опорно-рухового апарата</p> <p>10. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з емоційно-вольовими розладами</p> <p>11. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з комплексними порушеннями декількох функцій</p>	
	<p>Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР</p>	
	<p>Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/ сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття;</p> <p>конспект першоджерела/словник</p>	<p>5</p>
	<p>Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію за однією з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність корекційно-превентивного навчання 2. Розкрийте сутність когнітивного навчання 3. Обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми вчителями загальноосвітніх шкіл 4. Проаналізуйте наукові положення , що лежать в основі моделі корекційно-превентивного навчання 5. Принцип дозованої допомоги 6. Альтернативні форми навчання в сучасних 	<p>15</p>

	умовах 7. Резерви підвищення ефективності уроку	
	Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування. запобігання	
	Оформлення презентації за допомогою технічних засобів/ сучасних інформаційних технологій по темі лекційного/практичного заняття; конспект першоджерела/словник	5
	Підготовка реферату/ тез доповіді на конференцію однією з тем: 1. Сучасні методи оцінювання знань 2. Особливість порівневого та поелементного оцінювання знань 3. Рівні сукцесивно-симультанних структур та комплекси завдань, що визначають їх сформованість 4. Здібності. Навчальні загальні і спеціальні здібності. 5. Здібності до мов. Мовленнєві здібності. 6. Визначення рівня сформованості загальних навчальних здібностей. 7. Визначення рівня сформованості мовленнєвих здібностей. 8. Корекційна робота при ФФНМ 9. Корекційна робота при ЗНМ 10. Вплив загальних і спеціальних здібностей у навчальній діяльності.	15
	Разом:	60

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді презентації PowerPoint: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Логодідактика з історією логопедії»:

1. Розкрийте соціокультурні засади спеціальної освіти
2. Які проблеми лінгвістики і психолінгвістики є важливими з точки зору спеціальної педагогіки?
3. Етапи формування розумових дій і їх сутність
4. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням слуху
5. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням зору
6. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням мови
7. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушенням інтелектуального розвитку

8. Роль мовлення в психічному розвитку дитини із ЗПР
9. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з порушеннями опорно-рухового апарата
10. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з емоційно-вольовими розладами
11. Роль мовлення в психічному розвитку дитини з комплексними порушеннями декількох функцій
12. Розкрийте сутність корекційно-превентивного навчання
13. Розкрийте сутність когнітивного навчання
14. Обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми вчителями загальноосвітніх шкіл
15. Проаналізуйте наукові положення, що лежать в основі моделі корекційно-превентивного навчання
16. Принцип дозованої допомоги
17. Альтернативні форми навчання в сучасних умовах
18. Резерви підвищення ефективності уроку
19. Сучасні методи оцінювання знань
20. Особливість порівневого та поелементного оцінювання знань
21. Рівні сукцесивно-симультанних структур та комплекси завдань, що визначають їх сформованість
22. Здібності. Навчальні загальні і спеціальні здібності.
23. Здібності до мов. Мовленнєві здібності.
24. Визначення рівня сформованості загальних навчальних здібностей.
25. Визначення рівня сформованості мовленнєвих здібностей.
26. Корекційна робота при ФФНМ
27. Корекційна робота при ЗНМ
28. Вплив загальних і спеціальних здібностей у навчальній діяльності.

10. Методи навчання

- I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
 - 1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

11. Методи контролю

Для оцінки знань, умінь і навичок студентів при вивченні даного курсу використовуються наступні методи контролю: фронтальне опитування, письмове опитування, практичні заняття, контрольні роботи, творчі завдання, реферати.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
K1	K2	K3	20x2=40	40	300
50	40	40			

Розрахунок балів за один кредит: 1 кредит – 100 балів, а саме 40 б. – самостійна робота, 60 б. – поточне оцінювання, зокрема 20 б. контрольна робота.

Таким чином максимальна кількість балів, яку студент може отримати - 300 б., що складає 60 %. Решта – складання іспиту (40%).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54	2 (незадовільно)	Не зараховано
FX	35-49		

12.Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс.

14. Рекомендована література

Базова

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.

2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна 1

1. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. – М., 1973.
2. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. – Луганськ, 2003.
3. Зайцева Г.Л. Дактилологія. Жестовый язык. – М., 2002. – 270 с.
4. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
5. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
6. Специальная дошкольная педагогика / Под ред. Стребелевой Е.А. – М., 2000.
7. Спирина И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.
8. Стадненко Н.М., Обухівська А.Г. Діагностика відхилень у розумовому розвитку. – К., 1999.
9. Тарасун В.В., Хворова Г.І. Концепція РДА. – К., 2004.

Допоміжна 2

1. Гвоздев А.Н., Вопросы изучения детской речи. – М., 1961.
2. Земцова М.И. Учителю о детях с нарушениями зрения. – М., 1973.
3. Конопляста С.Ю. Ринолалія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.
4. Отбор детей во вспомогательные школы / Под ред. С.Д. Забрамной. – М, 1971.
5. Психологический словарь. – М., 1983.
6. Расстройства речи у детей и подростков / Под ред. С.С.Ляпидевского. – М., 1969.

7. Тарасун В.В. Тесты учебных способностей для 1 кл. // Серия “Учитель и психодиагностика”. – № 3. – К., 1992.
8. Чиркина Г.В. Дети с нарушениями артикуляционного аппарата. – М., 1969.

15. Інформаційні ресурси

<http://www.defectology.ru/>

<http://www.logoped-sfera.ru/>

<http://defectologya.ru/publ>

<http://www.defektologiya.ru>

<http://mologoped.26206s013.edusite.ru/p8aa1.html>

<http://www.ikprao.ru>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова

28 серпня 2017 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛОГОДИДАКТИКА З ІСТОРІЄЮ

ОКР «бакалавр»

Галузь знань: 0101 Педагогічна освіта

Напрямок підготовки: 6.010101 Дошкільна освіта

Факультет: дошкільної та початкової освіти

2017-2018 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Шапочка Катерина Анатоліївна, доцент кафедри дошкільної освіти, доктор філософії в галузі освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від «__» серпня 2017 року № __

Завідувач кафедри

дошкільної освіти _____ (Трифоновна О.С.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету дошкільної та початкової освіти

Протокол від «__» серпня 2017 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Курчатова А.В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2017 року № 12

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Логодидактика з історією логопедії» складена к.пед.н., доцентом Шапочкою Катериною Анатоліївною відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку 6.010101 Дошкільна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні питання логодидактики, історії логопедії, зміст сучасних моделей навчання, їх принципи, форми і методи, традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, труднощі у навчанні, розвивальне і когнітивне навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення курсу «Логодидактика з історією логопедії» здійснюється у тісному зв'язку з іншими навчальними дисциплінами. Методологічні основи засвоєння курсу становлять такі навчальні дисципліни: вікова фізіологія і валеологія, загальна педагогіка, психологія дитяча, основи дефектології та логопедії, логопедія з практикумом, нейропсихологічні основи пізнавальної діяльності дітей з ТПМ, ігри в логопедичній роботі.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**: **Загальні питання теорії логодидактики** (Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни. Сучасні моделі навчання. Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР). Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.). **Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР** (Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу). Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР). **Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування. Запобігання** (Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур). Діагностики рівнів розвитку та

сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР. Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – озброїти студентів сучасними знаннями корекційної педагогіки і психології; допомогти студентам, майбутнім спеціалістам у галузі дошкільної освіти, на основі активної самостійної роботи систематизувати, уточнювати та поширювати свої знання з логодидактики, історії логопедії, засвоїти прийоми виявлення, корекції та попередження порушень психофізичного розвитку.

Основним завданням курсу є: надання студентам достовірних знань в галузі логодидактики, уявлень про зміст сучасних моделей навчання, їх принципи, форми і методи, традиційні та новітні методи оцінювання навчальних досягнень дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, труднощі у навчанні, розвивальне і когнітивне навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність: Здатність самостійно і комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку із застосуванням теорії і методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти

Загальні компетентності:

КЗ-1. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення.

КЗ-2. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

- КЗ-3.** Здатність ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми.
- КЗ-4.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- КЗ-5.** Здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій
- КЗ-6.** Здатність до співпраці і взаємодії в команді.
- КЗ-7.** Здатність до самокритики і сприймання конструктивної критики.
- КЗ-8.** Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.
- КЗ-9.** Здатність до вільного спілкування і співпраці державною та рідною мовами (усно і письмово).
- КЗ-10.** Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.
- КЗ-11.** Здатність до забезпечення безпеки діяльності власної та інших учасників освітнього процесу.
- КЗ-12.** Здатність до управління якістю роботи, що виконується.
- КЗ-13.** Здатність створювати команду, мотивувати її членів та досягати спільних цілей
- КЗ-14.** Здатність до проектної організації діяльності

Спеціальні (фахові компетентності):

- КС-1.** Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
- КС-2.** Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-3.** Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-4.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).
- КС-5.** Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

- КС-6.** Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної і української (державної) мов.
- КС-7.** Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.
- КС-8.** Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).
- КС-9.** Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів.
- КС-10.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.
- КС-11.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно доцільної поведінки і діяльності у природі.
- КС-12.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку естетичного ставлення до довкілля, емоційного сприймання і переживання творів мистецтва.
- КС-13.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо).
- КС-14.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку досвіду самостійної творчої діяльності у різних видах мистецтва (образотворче, музичне, театральне).
- КС-15.** Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.
- КС-16.** Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-17.** Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.

КС-18. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики

Тема 1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.

Тема 2. Сучасні моделі навчання.

Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.

Тема 3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР)

Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.

Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР

Тема 1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).

Тема 2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.

Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання

Тема 1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)

Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.

Тема 2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.

Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.

Тема 3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.

3. Рекомендована література

Базова

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.
2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна 1

1. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. – М., 1973.
2. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. – Луганськ, 2003.
3. Зайцева Г.Л. Дактилологія. Жестовый язык. – М., 2002. – 270 с.
4. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
5. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
6. Специальная дошкольная педагогика / Под ред. Стребелевой Е.А. – М., 2000.
7. Спирина И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.
8. Стадненко Н.М., Обухівська А.Г. Діагностика відхилень у розумовому розвитку. – К., 1999.
9. Тарасун В.В., Хворова Г.І. Концепція РДА. – К., 2004.

Допоміжна 2

1. Гвоздев А.Н., Вопросы изучения детской речи. – М., 1961.
2. Земцова М.И. Учителю о детях с нарушениями зрения. – М., 1973.
3. Конопляста С.Ю. Ринологія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.
4. Отбор детей во вспомогательные школы / Под ред. С.Д. Забрамной. – М., 1971.
5. Психологический словарь. – М., 1983.
6. Расстройства речи у детей и подростков / Под ред. С.С.Ляпидевского. – М., 1969.
7. Тарасун В.В. Тесты учебных способностей для 1 кл. // Серия “Учитель и психодиагностика”. – № 3. – К., 1992.
8. Чиркина Г.В. Дети с нарушениями артикуляционного аппарата. – М., 1969.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточне усне опитування, поточні письмові самостійні роботи, контрольні роботи, тестові технології (експрес-тестування), презентації, проєкти, підсумкова комплексна контрольна робота.

Лекція № 1, 2

Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики

1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.

2. Сучасні моделі навчання.

Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.

3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР)

Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.

Література:

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.

2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.

3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.

4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна література

5. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.

6. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.

7. Спирова И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.

8. Конопляста С.Ю. Ринологія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.

Лекція №

Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР

1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).
2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.

Література:

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.
2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна література

5. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
6. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
7. Спирова И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.
8. Конопляста С.Ю. Ринолалія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.

Лекція №

Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання

1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)
Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.
2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.

Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.

3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.

Література:

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.
2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна література

5. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
6. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
7. Спирова И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.
8. Конопляста С.Ю. Ринопалія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.

Інструктивно-методичні матеріали до семінарських / практичних / лабораторних занять

Практичні заняття (грец. *prakticos* - діяльний) - форма навчального заняття, на якому педагог організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання відповідно поставлених завдань. У структурі практичного заняття домінує самостійна робота студентів. Практичні і лабораторні заняття отримали поширення в університетській освіті у другій половині ХІХ ст.. Зусиллями М.В. Ломоносова лекція знайшла поєднання з практичними заняттями і науково-дослідною роботою.

Практичні заняття орієнтовані на вирішення наступних завдань:

- поглиблення, закріплення і конкретизацію знань, отриманих на лекціях і в процесі самостійної роботи;
- формування практичних умінь і навичок, необхідних в майбутній професійній діяльності;
- розвитку умінь спостерігати та пояснювати явища, що вивчаються;
- розвитку самостійності тощо.

Методика підготовки і проведення лабораторно-практичних робіт охоплює декілька етапів:

Попередня підготовка до практичної/лабораторної роботи полягає у вивченні студентами теоретичного матеріалу у відведений для самостійної роботи час, ознайомлення з інструктивними матеріалами з метою усвідомлення завдань проектної роботи, тощо.

Самостійне виконання студентами завдань відповідно до окресленої навчальною програмою тематики.

Контроль і оцінювання викладачем результатів роботи студентів.

У практиці вищих навчальних закладів сформувалися різні підходи до методики ***проведення пралабораторних занять***:

1. За місцем лабораторних робіт у структурі навчальної дисципліни: виконання лабораторних робіт чи тематичного лабораторного практикуму після теоретичного курсу (послідовний метод);

2. За організаційними особливостями: фронтальні лабораторні роботи (коли всі студенти виконують одне й те ж завдання на одному обладнанні) та групові лабораторні роботи (коли студенти поділені на підгрупи з 2-4 осіб, які виконують різні за тематикою, планом і змістом роботи).

Фронтальні і групові форми лабораторно-практичних занять мають свої недоліки і переваги, які слід враховувати. До переваг фронтальних лабораторних робіт можна віднести:

- безпосередній зв'язок з матеріалом, що вивчається, і засвоюється одночасно усіма студентами;

- реалізацію принципів систематичності і послідовності;

- сприятливі умови для викладача: усний інструктаж перед початком роботи і в процесі її виконання, підготовка типового обладнання, досить легкий контроль за виконанням студентами лабораторної роботи та її результатами.

Обговорення результатів, яке здійснюється на даному чи наступному занятті, дозволяє їх узагальнити у процесі колективного обговорення, виявити типові помилки студентів та здійснити їх корекцію.

Однак при фронтальних лабораторних роботах найчастіше використовується досить просте обладнання: 25-30 однотипних комплектів устаткування, і тому для проведення більш складних експериментальних досліджень доцільно організувати індивідуально-групові роботи з використанням більш складного, сучасного обладнання. Вони мають різне дидактичне спрямування та вимагають різного рівня самостійності студентів. Науковці-методисти В.І. Мокін, В.О. Пап'єв, О.В. Мокін пропонують використовувати такі різновиди лабораторних робіт як:

1. Ознайомчі лабораторно-практичні роботи, що передбачають формування вмінь і навичок користування приладами, пристроями, необхідних для виконання професійних завдань.

2. Підтверджуючі лабораторно-практичні роботи, виконання яких має на меті підтвердження правильності отриманих теоретичних знань.

3. Частково-пошукові лабораторно-практичні заняття, що стимулюють самостійність та творче мислення студентів. В інструкціях та методичних рекомендаціях до таких робіт окреслюється тема, мета, завдання, загальний план досліджень та орієнтований перелік запитань, на які слід знайти відповіді. Студенти самостійно деталізують план дослідження і вибирають траєкторію руху для досягнення мети дослідження.

4. Дослідні практичні роботи мають лише мету дослідження, усі інші етапи роботи студенти планують самостійно. Такий вид лабораторних робіт вимагає великих часових затрат, високої інтелектуальної напруги і передбачає відповідне оцінювання.

Наш досвід свідчить про можливість і необхідність диференційованого підходу до студентів при виконанні лабораторно-практичних робіт. У цьому випадку можлива система багатоваріантних завдань з правом вибору студентом рівня складності завдання і відповідної оцінки за його правильне виконання. Для виконання лабораторно-практичних робіт різного рівня складності студентів можна об'єднувати в гомогенні групи з урахуванням рівня їх підготовки (високий, середній, низький). Індивідуалізуючи завдання, викладач має окреслити рівень знань та умінь, який відповідає завданням вищої школи, і забезпечити безперервне його підвищення для кожної групи. При цьому заняття повинні організовуватися таким чином, щоб кожен студент (сильний, середній, слабкий) відчував підвищення рівня своєї підготовки. Індивідуалізуючи завдання лабораторно-практичних робіт, слід, зберігаючи цілісність системи теоретичної і практичної підготовки, їх взаємозв'язок, розглядати їх як єдине ціле, у якому кожне заняття - це тематично завершена ланка навчального процесу.

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВІ ПРОЕКТИ/РОБОТИ

1. Логопедія як ланка спеціальної педагогіки.
2. Основні методологічні принципи виявлення, вивчення, подолання та профілактики мовленнєвих порушень.
3. Поняття норми та патології мовленнєвої діяльності.
4. Особливості формування писемного мовлення у дітей із ПМР
5. Негативний вплив мовленнєвих вад на формування всебічно-розвиненої особистості дитини
6. Негативний вплив мовленнєвих вад на оволодіння грамотою.
7. Мовленнєві порушення: недоліки звуковимови (функціональні та органічні дислалії, ринолалія, дизартрія)
8. Мовленнєві порушення: недоліки словотворення (алалія, афазія, тимчасові функціональні затримки мовленнєвого розвитку)
9. Мовленнєві порушення: недоліки темпу і ритму мовлення (брадилалія, тахилалія, заїкання)
10. Мовленнєві порушення: порушення писемного мовлення (дислексія і дисграфія).
11. Етіологія вад мовлення.
12. Причини виникнення мовленнєвих вад у дітей.
13. Умови правильного розвитку мовлення у дітей із ПМР (роль слухового і зорового сприймання в розвитку мовлення, роль гри, праці і навчання, мова дорослих як зразок для дітей).
14. Закономірності формування мовленнєвих умінь і навичок в нормальних і атипових умовах.
15. Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей з порушеннями слуху.
16. Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей з порушеннями зору.
17. Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери.

18.Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

19.Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей із затримкою психічного розвитку.

20.Корекційно-виховна робота з розвитку мовлення дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

21.Логопедична допомога дітям в Україні.

22.Методика логопедичного впливу при дислалії.

23.Формування первинних вмінь і навичок правильної вимови.

24.Формування комунікативних вмінь і навичок у дітей із ЗПР

25.Формування комунікативних вмінь і навичок у дітей із порушеннями зору

26.Формування комунікативних вмінь і навичок у дітей із порушеннями слуху

27.Формування комунікативних вмінь і навичок у дітей із порушеннями опорно-рухового апарату

28.Спрямованість корекційної роботи залежно від характеру неправильної вимови (на матеріалі постановки звуків [р, р", л, л"]).

29.Методика виховання правильної вимови при органічній дислалії.

30.Методика корекційного впливу у передопераційний період при ринології.

31.Методика корекційного впливу у післяопераційний період при ринології.

32.Методика корекційного впливу при закритій ринології.

33.Роль артикуляційних вправ у виправленні недоліків мовлення.

34.Статичні та динамічні артикуляційні вправи в логопедичній роботі.

35. Артикуляційні вправ для підготовчого етапу постановки шиплячих звуків.

36. Артикуляційні вправ для підготовчого етапу постановки свистячих звуків.

37. Комплекс артикуляційних вправ для підготовчого етапу корекції звуків [р, л].
38. Система корекційно-педагогічної роботи при дизартрії.
39. Розвиток голосу у дітей з ПМР.
40. Розвиток фізіологічного і мовленнєвого дихання у дітей із ПМР.
41. Особливості корекційно-педагогічного впливу при різних розладах голосової функції.
42. Методика логопедичної роботи при тахилалії.
43. Методика логопедичної роботи при брадилалії.
44. Особливості подолання заїкання.
45. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей дошкільного віку при ЗНМ.
46. Методика логопедичної роботи по усуненню порушень писемного мовлення.
47. Формування зв'язного мовлення у дітей із фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення.
48. Використання сучасних комп'ютерних технологій в логопедичній роботі.
49. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей із порушеннями зору.
50. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей із порушеннями слуху.
51. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.
52. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей із порушеннями емоційно-вольової сфери.
53. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей із затримкою психічного розвитку.
54. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі розвитку мовлення дітей-логопатів.

55.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення.

56.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей з порушеннями зору.

57.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей з порушеннями слуху.

58.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей із ЗПР.

59.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у з порушеннями опорно-рухового апарату.

60.Формування лексико-граматичної сторони мовлення у дітей з порушеннями емоційно-вольової сфери.

Тести

I-варіант

1. Мета логодидактики

- а) полягає в тому, щоб спроектувати вимоги суспільства на особистість логопата і представити їх як системи здібностей, знань, умінь і навичок та інших особливостей дитини {
- б) розвивати мовлення дитини логопата
- в) полягає в корекції мовлення
- г) навчання мови

2. Хто є автором теорії осмисленого вербального навчання

- а) Д. Озбел
- б) Дж. Брунер
- в) С. Рубінштейн
- г) Л.С.Вигодський

3. Що створили результати дефектологічних досліджень?

- а) створення диференційованої спеціальної освіти, створення реабілітаційних центрів для дітей з порушеннями у розвитку;
- б) створення значно більше реабілітаційних центрів для дітей з порушенням опорно-рухового апарату;
- в) створено способи взаємодії з сім'єю, яка виховує дитину з порушеннями зору;
- г) створено соціальні допомоги дітям з аномальним розвитком

4. Який вид диктанту не входить у другу серію перевірочних завдань?

(Якісний підхід){

- а) Самодиктант
- б) Випереджуючий
- в) Графічний
- г) Словниковий

5. Що таке корекційна педагогіка (дефектологія) –

а) це багатогалузева наука, що вивчає психофізіологічні особливості розвитку дітей з обмеженими можливостями і займається розробкою проблем їхнього виховання, навчання та корекції онтогенетичних недоліків

б) наука про психофізіологічні особливості розвитку дітей з фізичними та психічними вадами, закономірності їхнього виховання, освіти та навчання

в) галузь психологічної науки, яка вивчає людей, для яких характерне відхилення від нормального психічного розвитку, що пов'язане з вродженими або набутими порушеннями формування нервової системи.

г) система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму

6. Самостійні галузі які об'єднує дефектологія

а) тифлопедагогіка, корекційна педагогіка (дефектологія), спеціальна (корекційна) педагогіка

б) Спеціальна психологія, інклюзія, логопедія

в) сурдопедагогіка, олігофренопедагогіка, спеціальна психологія

г) сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія

7. Хто з вчених сформулював поняття "зона найближчого і актуального розвитку дитини"?

а) Л. С. Виготський

б) Я. А. Коменський

в) І. Левінсон

8. Від якої науки була відокремлена «дефектологія» ?

а) педологія

б) педагогіка

в) психологія

г) патопсихологія

9. Нормальним діапазоном IQ (психічна норма) вважається показник:

а) 70-100

б) 50-69

в) 35-49

г) 20-34

10. Термін «Дизонтогенез» означає...

а) це особливості психічного розвитку, які не дозволяють їм без спеціально створених умов повноцінно засвоювати навчальну програму .

б) це процес індивідуального розвитку організму від народження до кінця життя в конкретних умовах зовнішнього середовища;

в) це відхилення внутрішньоутробного формування структур організму від їх нормального розвитку;

г) послуги, спрямовані на відновлення оптимального фізичного, інтелектуального, психічного і соціального рівня життєдіяльності

11. Зміни в державній політиці Росії щодо душевнохворих відбулися в другій половині XVIII ст. у зв'язку з?

А) написаним у книзі Володимира Мономаха "Повчання князя Володимира Мономаха своїм дітям"

Б) розвитком науки про навчання та виховання дітей з вадами розвитку

В) виданням Катериною II "Указу про заснування Наказів громадського піклування"

12. Кому з нижче перерахованих належить видання першого керівництва по роботі з глибоко відсталими дітьми?

А) К. К. Грачовій

Б) Г. І. Россолімо

В) Л. С. Виготському

13. Хто написав книгу "Педагогічна корекція", видану в 20-ті роки, яка і в даний час практичним керівництвом у корекційній педагогіці?

А) В. П. Кащенко

Б) Г. І. Россолімо

В) Л. С. Виготський

14. Ким була створена школа-санаторій для дефективних дітей?

А) М. С. Певзнер

Б) В. П. Кащенко

В) Г. Є. Сухарева

15. Григорій Іванович Россолімо (1860-1928), відомий невропатолог, на початку століття запропонував свій оригінальний метод, який отримав назву:

- А) «метод Россолімо»
- Б) «метод виявлення психологічних відхилень»
- В) «метод психологічних профілів»

16. Як галузь наукового знання дефектологія почала розвиватися...

- А) наприкінці XVII століття
- Б) на початку XX століття
- В) на початку XVIII століття

17. Яку систематику розробила Г. Є. Сухарєва (1892-1981), яка враховувала час і причини пошкодження нервової системи?

- А) систематику тифлопедагогіки
- Б) систематику олігофренії
- В) систематику сурдопедагогіки

18. Яку класифікацію розробила М. С. Певзнер (1901-1991) за показниками недорозвинення пізнавальної діяльності, за ступенем рухливості і врівноваженості процесів гальмування і збудження?

- А) класифікацію олігофренії
- Б) класифікацію затримки розумово відсталих
- В) класифікацію тифлопедагогіки

19. Проблемі невстигаючих і недисциплінованих дітей та індивідуальному підходу були присвячені дослідження:

- А) Г. Є. Сухарєва
- Б) М. С. Певзнер
- В) Л. С. Славіної

20. Проблема диференціації навчання аномальних дітей та виділення серед них невстигаючих учнів загальноосвітньої школи з затримкою психічного розвитку послужила предметом глибоких наукових досліджень для:

- А) Т. А. Власової

Б) М. С. Певзнер

В) Г. І. Россолімо

21. Олігофренопедагогіка це –

а) стан, при якому активність і збудливість людини перевищує норму.

б) наука, яка займається питаннями вивчення процесів розвитку, виховання і навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

в) це порушення нормального темпу психічного розвитку, в результаті чого дитина шкільного віку залишається в колі дошкільних ігрових інтересів.

г) це поняття, яке говорить про сповільнення темпу психічного розвитку, яке частіше виявляється під час вступу до школи і виражається в недостатності загального запасу знань, обмеженості уявлень.

22. Олігофренопедагогіка вивчає:

а) дітей з особливостями психофізичного розвитку,

б) проблеми виховання і навчання

в) проблеми виховання і навчання дітей, які мають недорозвиток інтелектуальності.

г) проблеми виховання і навчання, шляхи корекції недоліків розвитку розумово відсталих дітей, а також питання їх соціальної реабілітації.

23. У якому столітті з'явилася наука олігофренопедагогіка?

а) У XIX ст..

б) У XII ст.

в) У XXI ст..

г) У XVIII ст.

24. Першими вихователями розумово відсталих дітей в спеціальних відділеннях при психіатричних лікарнях і спеціальних притулках були:

а) вихователі

б) лікарі

в) вчителі

г) охоронці

25. Хто розробив систему виховання і навчання розумово відсталих дітей, засновану у 19 ст.

- а) Ж. Філіппа
- б) А. Біне
- в) Е. Сеген
- г) П. Бонкура

26. Який аналізатор є складною нервово – рецепторною системою

- а) нюховий
- б) смаковий
- в) дотиковий
- г) зоровий

27. Периферична частина зорового аналізатора – це

а) це здатність організму сприймати і диференціювати світлові подразнення за допомогою зорового аналізатора, що реалізується через зорову систему або зоровий аналізатор людини.

б) це очне яблуко із захисним (повіки, зіниця) і допоміжним (сльозові органи, м'язи очей, кон'юнктива) апаратом ока

в) це здатність ока розрізнити дві точки, що світяться, як окремі при мінімальній відстані між ними.

28. Хто є основоположником науки тифлопедагогіки

- а) Д. Галл
- б) В. Гаюї
- в) Т. Лукас
- г) В. Мун

29. Де організував В. Гаюї перший навчальний заклад для сліпих у 1787 р.

- а) В Парижі
- б) В Англії
- в) В Україні
- г) В Бельгії

30. Де були створені перші школи для сліпих на межі XVIII-XIX ст.

- а) Австрія
- б) Великобританія

- в) США
- г) Франція

31. Яким дисциплінам діти з порушеннями зору навчалися у XVIII-XIX ст.

- а) кресленню, музиці, рахунку
- б) письмо і читанню
- в) письмо, читання, рахунку, примітивним ремеслам і музиці.
- г) ремеслам

32. Що розробив видатний французький тифлопедагог Луї Брайль (1809-1852) в 1829 р.

- а) науку тифлопедагогіку
- б) теорію про незрячих
- в) рельєфний шрифт для слабочуючих
- г) рельєфний шрифт для сліпих

33. Сурдопедагогіка – це

- а) розділ спеціальної педагогіки про розвиток, виховання та навчання дітей і дорослих з вадами слуху.
- б) займається питаннями виховання і навчання розумово відсталих дітей;
- в) займається питанням навчання і виховання дітей з вадами зору
- г) займається питанням навчання і виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату;

34. Коли виникла когнітивна психологія

- а) кінець 50-х — початок 60-х рр. XX ст.
- б) початок 80-х рр. XX ст.
- в) кінець 50-х — початок 60-х рр. XIX ст.
- г) початок 70-х XX ст.

35. Термін когнітивний означає

- а) розумовий
- б) розвивальний
- в) пізнавальний
- г) мисленнєвий

36. Для дитини мовленнєве спілкування залишається доступним, вона може сприймати мовлення розмовної гучності на відстані більше

- а) 2 – 3 м.
- б) 1 – 2 м.
- в) 20 – 50 см.
- г) 1 м.

37. Логопедія – це:

- а) наука про порушення мовлення та слуху;
- б) наука про етіологію, механізми мовленнєвих розладів та засобах їх корекції;
- в) наука про вади мовлення, про методи їх попередження, вивчення та подолання засобами спеціального навчання та виховання;
- г) це наука про порушення мовлення, про методи їх попередження, виявлення й усунення засобами спеціального навчання і виховання.

38. Логопедія є галуззю:

- а) спеціальної психології;
- б) спеціальної педагогіки;
- в) психолінгвістики;
- г) правильної відповіді немає.

39. Метою логопедії як науки є :

- а) розробка науково обгрунтованої системи засобів профілактики та корекції мовленнєвих розладів, а також реабілітації осіб з порушеннями мовлення;
- б) структура порушень мовленнєвої діяльності
- в) розробка методів педагогічної діагностики мовленнєвих розладів та засобів спеціального навчання в умовах закладів компенсуючого типу;
- г) розробка системи подолання і профілактики мовних розладів, а також вивчення, навчання, виховання людей з порушеннями мовлення.

40. Предметом логодидактики є

- а) людина з обмеженими можливостями

- б) теорія і практика спеціальної освіти, вивчення особливостей освіти і розвитку людини з обмеженими мовленнєвими можливостями з метою соціальної адаптації та інклюзії
- в) мовленнєві порушення
- г) навчання і виховання дітей

41. Від якої науки була відокремлена «дефектологія» ?

- а) педологія
- б) педагогіка
- в) психологія
- г) патопсихологія

42. Логопедична робота може здійснюватися з використанням різних методів, серед яких умовно виділяють :

- а) наочні, словесні і практичні
- б) словесні і практичні
- в) наочні та словесні

43. Термін «Дизонтогенез» означає...

- а) це особливості психічного розвитку, які не дозволяють їм без спеціально створених умов повноцінно засвоювати навчальну програму .
- б) це процес індивідуального розвитку організму від народження до кінця життя в конкретних умовах зовнішнього середовища;
- в) це відхилення внутрішньоутробного формування структур організму від їх нормального розвитку;
- г) послуги, спрямовані на відновлення оптимального фізичного, інтелектуального, психічного і соціального рівня життєдіяльності

44. Хто запропонував ідею про етапи становлення інтелектуальних операцій

- а) Д. Ельконін
- б) Ж. Піаже
- в) В. Давидов
- г) Л.С.Вигодський

45. Кому з нижче перерахованих належить видання першого керівництва по роботі з глибоко відсталими дітьми?

- А) К. К. Грачовій
- Б) Г. І. Россолімо
- В) Л. С. Виготському

46. Хто написав книгу "Педагогічна корекція", видану в 20-ті роки, яка і в даний час практичним керівництвом у корекційній педагогіці?

- А) В. П. Кащенко
- Б) Г. І. Россолімо
- В) Л. С. Виготський

47. Ким була створена школа-санаторій для дефективних дітей?

- А) М. С. Певзнер
- Б) В. П. Кащенко
- В) Г. Є. Сухарєва

48. Який підхід не належить до оцінювання навчальних досягнень з граматики та орфографії

- а) Якісний
- б) Поелементний
- в) Структурний
- г) Рівневий

49. Як галузь наукового знання дефектологія почала розвиватися...

- А) наприкінці XVII століття
- Б) на початку XX століття
- В) на початку XVIII століття

50. У якому році був відкритий перший допоміжний клас для розумово відсталих дітей в Росії

- а) 1910 р.
- б) 1900 р.
- в) 1905 р.
- г) 1908 р.

II-варіант

1. Хто запропонував ідею про етапи становлення інтелектуальних операцій

- а) Д. Ельконін
- б) Ж. Піаже
- в) В. Давидов
- г) Л.С.Вигодський

2. Термін когнітивний означає

- а) розумовий
- б) розвивальний
- в) пізнавальний
- г) мисленнєвий

3. Перше глибоке клінічне вивчення розумової відсталості провів

- а) А. Біне
- б) Е. Сеген
- в) Ескіроль
- г) Ж. Філіппа

4. Об'єкт логопедагогіки є

- а) людина
- б) спеціальна освіта осіб з особливими освітніми потребами, що виникають внаслідок порушень мовленнєвого розвитку
- в) мовленнєві порушення
- г) інтелектуальна недостатність

5. Хто розробив вчення про вищу нервову діяльність?

- а) І. М. Сеченов і І. П. Павлов
- б) А. Д. Гонеев і Поваляев М. А.
- в) Н. М. Назарова і М. И. Нікітіна
- г) Е. Г. Речицка і І. М. Сеченов

6. Предметом логодидактики є

- а) людина з обмеженими можливостями

б) теорія і практика спеціальної освіти, вивчення особливостей освіти і розвитку людини з обмеженими мовленнєвими можливостями з метою соціальної адаптації та інклюзії

в) мовленнєві порушення

г) навчання і виховання дітей

7. Завдання сурдопедагогіки є:

а) Розробка методів діагностики порушень слуху, в тому числі – раннього виявлення. Вивчення особливостей психічного розвитку дітей в умовах слухової депривації. Дослідження закономірностей компенсації вад слуху. Розробка теоретичних основ розвиваючої та корекційної роботи з глухими і слабочуючими дітьми.

б) визначення структури дефекту при різноманітних порушеннях та потенційні можливості розвитку різних сторін особистості кожної категорії аномальних осіб.

в) розробка відповідних класифікації аномального розвитку.

г) розробка ефективних шляхів та засобів профілактики аномального розвитку. Профілактика – заходи щодо попередження вторинних відхилень.

8. Одним із завдань фонетичного розбору можна вважати таке

а) підбери дієслова одного часу

б) підкресли в словах голосні букви

в) виділи в усному мовленні речення

г) вкажи вид речення

9. Сурдопсихологія – це

а) відомості про психологічні особливості розвитку дітей з вадами слуху.

б) займається питанням навчання і виховання дітей з недоліками мови.

в) формування мовлення, розвитку слухового сприйняття, навчання вимові.

г) розділ спеціальної педагогіки про розвиток, виховання та навчання дітей і дорослих з вадами слуху.

10. Зниження слуху (туговухість) – це

а) ослаблення слуху, при якому ще збережено сприйняття мови.

- б) збагнення емоційних станів іншої людини, здатність емоційно відгукуватися на переживання інших людей.
- в) важкий психічний розлад, крайня форма самоізоляції, занурення в себе.
- г) стан, при якому активність і збудливість людини перевищує норму.

11. Коли виникла когнітивна психологія

- а) кінець 50-х — початок 60-х рр. XX ст.
- б) початок 80-х рр. XX ст.
- в) кінець 50-х — початок 60-х рр. XIX ст.
- г) початок 70-х XX ст.

12. Форма умовиводу, в якому з двох окремих суджень, які стоять у певних відношеннях один до одного, одержується третє судження — це...

- а) висновок
- б) абстракція
- в) силогізм
- г) теза

13. На які два види поділяється слухова недостатність

- а) туговухість (приглухуватість) і глухоту.
- б) глухоту і сліпоту
- в) приглухливість і гіпоксію
- г) глухота і гіпоксія

14. Об'єкт логопедії –

- а) людина з порушеннями слуху
- б) людина з порушеннями мовлення
- в) людина з порушеннями мислення
- г) людина з порушеннями розумового розвитку

15. У структуру логопедії входять

- а) логопедія дошкільна, шкільна
- б) логопедія дорослих
- в) логопедія дошкільна, шкільна і логопедія підлітків і дорослих
- г) логопедія дошкільна, шкільна і логопедія підлітків і дорослих та тварин

16. Структура мовленнєвого дефекту - це:

- а) патологічні механізми, що зумовлюють характер порушення;
- б) сукупність симптомів порушення;
- в) сукупність мовленнєвих та немовленнєвих проявів певного порушення мовлення і характер їх взаємозв'язку;
- г) правильної відповіді немає.

17. До ендогенних відносять наступні патогенні фактори:

- а) соматична ослабленість дитини;
- б) інфекційні захворювання;
- в) черепно-мозкові травми;
- г) інтоксикації дитини.

18. До клініко –психологічної класифікації відносяться такі мовленнєві розлади як:

- а) дислалія;
- б) заїкання;
- в) загальний недорозвиток мовлення;
- г) афазія.

19. До порушень писемного мовлення відносяться:

- а) дислалія;
- б) ринолалія;
- в) дисграфія;
- г) дислексія.

20. Порушення темпу, ритму мовлення, обумовлене судоромним станом м'язів мовленнєвого апарату – це:

- а) браділалія;
- б) заїкання;
- в) тахілалія;
- г) правильної відповіді немає

21. Важливим у розвитку теоретичних і методичних основ дефектології стало створення Інституту фізичної дефективності в ..., перейменованого у 1930 р. на Інститут дефектології

- а) Харкові

б) Києві

в) Одесі

22. Терміни «затримка психічного розвитку», «затримка темпу психічного розвитку» були запропоновані:

А) М. С. Певзнер

Б) В. П. Кащенко

В) Г. Є. Сухарєва

23. К.С. Лебединська (1982) виділила такі основні варіанти ЗПР:

А) ЗПР конституційного походження, ЗПР соматогенного походження, ЗПР психогенного походження, ЗПР церебрально-органічного походження

Б) ЗПР соматогенного походження, ЗПР психогенного походження, ЗПР церебрально-органічного походження

С) ЗПР конституційного походження, ЗПР соматогенного походження, ЗПР психогенного походження

24. Який вид диктанту не входить у другу серію перевірочних завдань? (Якісний підхід)

а) Самодиктант

б) Випереджуючий

в) Графічний

г) Словниковий

25. Порушення тембру голосу і звуковимови, зумовлені анатомо-фізіологічними дефектами мовленнєвого апарату.

А) Ринопалія

Б) Дизартрія

В) Афазія

26. Порушення звуковимовної сторони мовлення зумовлене недостатньою іннервацією мовленнєвого апарату.

А) Ринопалія

Б) Дизартрія

В) Дизартрія

27. Алалія –

А) відсутність або недорозвинення мовлення внаслідок органічного пошкодження мовних зон кори головного мозку у внутрішньоутробному або ранньому періоді розвитку дитини

Б) Порушення звуковимовної сторони мовлення зумовлене недостатньою іннервацією мовленнєвого апарату

В) різні складні мовні розлади, при яких порушено формування всіх компонентів мовної системи, що належать до звукової і смислової сторони

28. Відсутність або недорозвинення мовлення внаслідок органічного пошкодження мовних зон кори головного мозку у внутрішньоутробному або ранньому періоді розвитку дитини

А) Алалія

Б) Ринологія

В) Дизартрія

29. Повна або часткова втрата мовлення, зумовлена локальними ураженнями головного мозку

А) Дислексія

Б) Алалія

В) Афазія

30. Порушення процесів формування звуковимовної системи рідної мови у дітей з різними мовними розладами унаслідок дефектів сприйняття і вимови фонем

А) Дислексія

Б) ЗНМ

В) ФФНМ

31. Фонетико-фонематичне недорозвинення мови

А) порушення процесів формування звуковимовної системи рідної мови у дітей з різними мовними розладами унаслідок дефектів сприйняття і вимови фонем.

Б) різні складні мовні розлади, при яких порушено формування всіх компонентів мовної системи, що належать до звукової і смислової сторони.

В) Повна або часткова втрата мовлення, зумовлена локальними ураженнями головного мозку

32. Різні складні мовні розлади, при яких порушено формування всіх компонентів мовної системи, що належать до звукової і смислової сторони

- А) ЗНМ
- Б) ФФН
- В) ФФНМ

33. Кому з нижче перерахованих належить видання першого керівництва по роботі з глибоко відсталими дітьми?

- А) К. К. Грачовій
- Б) Г. І. Россолімо
- В) Л. С. Виготському

34. Хто написав книгу "Педагогічна корекція", видану в 20-ті роки, яка і в даний час практичним керівництвом у корекційній педагогіці?

- А) В. П. Кащенко
- Б) Г. І. Россолімо
- В) Л. С. Виготський

35. Ким була створена школа-санаторій для дефективних дітей?

- А) М. С. Певзнер
- Б) В. П. Кащенко
- В) Г. Є. Сухарєва

36. Григорій Іванович Россолімо (1860-1928), відомий невропатолог, на початку століття запропонував свій оригінальний метод, який отримав назву:

- А) «метод Россолімо»
- Б) «метод виявлення психологічних відхилень»
- В) «метод психологічних профілів»

37. Як галузь наукового знання дефектологія почала розвиватися...

- А) наприкінці XVII століття
- Б) на початку XX століття
- В) на початку XVIII століття

38. У якому році був відкритий перший допоміжний клас для розумово відсталих дітей в Росії

- а) 1910 р.
- б) 1900 р.
- в) 1905 р.
- г) 1908 р.

39. Яка система передбачає навчання та виховання нормально розвинених дітей, шляхом розвитку їхніх органів чуття

- а) “Ієна-план”
- б) “Система Монтесорі”
- в) “Система Дальтон-план”
- г) Система вопрос-ответ

40. Який підхід не належить до оцінювання навчальних досягнень з граматики та орфографії

- а) Якісний
- б) Поелементний
- в) Структурний
- г) Рівневий

41. Що таке корекційна педагогіка (дефектологія) –

а) це багатогалузева наука, що вивчає психофізіологічні особливості розвитку дітей з обмеженими можливостями і займається розробкою проблем їхнього виховання, навчання та корекції онтогенетичних недоліків

б) наука про психофізіологічні особливості розвитку дітей з фізичними та психічними вадами, закономірності їхнього виховання, освіти та навчання

в) галузь психологічної науки, яка вивчає людей, для яких характерне відхилення від нормального психічного розвитку, що пов’язане з вродженими або набутими порушеннями формування нервової системи.

г) система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму

42. Самостійні галузі які об’єднує дефектологія

- а) тифлопедагогіка, корекційна педагогіка (дефектологія), спеціальна (корекційна) педагогіка
- б) Спеціальна психологія, інклюзія, логопедія
- в) сурдопедагогіка, олігофренопедагогіка, спеціальна психологія
- г) сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедія

43. Хто з вчених сформулював поняття "зона найближчого і актуального розвитку дитини"?

- а) Л. С. Виготський
- б) Я. А. Коменський
- в) І. Левінсон

44. Від якої науки була відокремлена «дефектологія» ?

- а) педологія
- б) педагогіка
- в) психологія
- г) патопсихологія

45. Нормальним діапазоном IQ (психічна норма) вважається показник:

- а) 70-100
- б) 50-69
- в) 35-49
- г) 20-34

46. Яку систематику розробила Г. Є. Сухарєва (1892-1981), яка враховувала час і причини пошкодження нервової системи?

- А) систематику тифлопедагогіки
- Б) систематику олігофренії
- В) систематику сурдопедагогіки

47. Яку класифікацію розробила М. С. Певзнер (1901-1991) за показниками недорозвинення пізнавальної діяльності, за ступенем рухливості і врівноваженості процесів гальмування і збудження?

- А) класифікацію олігофренії
- Б) класифікацію затримки розумово відсталих
- В) класифікацію тифлопедагогіки

26. Який аналізатор є складною нервово – рецепторною системою

- а) нюховий
- б) смаковий
- в) дотиковий
- г) зоровий

48. Периферична частина зорового аналізатора – це

а) це здатність організму сприймати і диференціювати світлові подразнення за допомогою зорового аналізатора, що реалізується через зорову систему або зоровий аналізатор людини.

б) це очне яблуко із захисним (повіки, зіниця) і допоміжним (сльозові органи, м'язи очей, кон'юнктива) апаратом ока

в) це здатність ока розрізнити дві точки, що світяться, як окремі при мінімальній відстані між ними.

49. Хто є основоположником науки тифлопедагогіки

- а) Д. Галл
- б) В. Гаюї
- в) Т. Лукас
- г) В. Мун

50. Метою логопедії як науки є :

а) розробка науково обгрунтованої системи засобів профілактики та корекції мовленнєвих розладів, а також реабілітації осіб з порушеннями мовлення;

б) структура порушень мовленнєвої діяльності

в) розробка методів педагогічної діагностики мовленнєвих розладів та засобів спеціального навчання в умовах закладів компенсуючого типу;

г) розробка системи подолання і профілактики мовних розладів, а також вивчення, навчання, виховання людей з порушеннями мовлення.

Контрольна робота № 1

з дисципліни «Логодидактика з історією логопедії»

В I

1. Розвивальне і когнітивне навчання.
2. Спеціальні психофізичні принципи навчання дітей із ПМР.
3. Рівневий та поелементний підхід до оцінювання знань, умінь та навичок дітей із ПМР.

Контрольна робота № 1

з дисципліни «Логодидактика з історією логопедії»

В.ІІ

1. Корекційно-превентивне навчання.
2. Спеціальні психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.
3. Якісний та рівневий підхід до оцінювання знань, умінь та навичок дітей із ПМР.

Контрольна робота № 2

з дисципліни «Логодидактика з історією логопедії»

В.І

1. Правові основи спеціальної освіти.
2. Діагностика рівнів розвитку у дітей із ПМР навчальних здібностей.
3. Фреймовий підхід до організації і представлення знань.

Контрольна робота № 2

з дисципліни «Логодидактика з історією логопедії»

В. ІІ

1. Основні поняття і терміни спеціальної освіти.
2. Діагностика рівнів розвитку у дітей із ПМР лінгвістичних здібностей.
3. Гештальтний підхід до сприймання, переробки і зберігання інформації

Ректорська контрольна робота № 1
з дисципліни «Логодідактика з історією логопедії»

В I

4. Розвивальне і когнітивне навчання.
5. Спеціальні психофізичні принципи навчання дітей із ПМР.
6. Рівневий та поелементний підхід до оцінювання знань, умінь та навичок дітей із ПМР.

Ректорська контрольна робота № 1
з дисципліни «Логодідактика з історією логопедії»

В.ІІ

4. Корекційно-превентивне навчання.
5. Спеціальні психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.
6. Якісний та рівневий підхід до оцінювання знань, умінь та навичок дітей із ПМР.

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Кредит 1. Загальні питання теорії логодидактики	
1.	<p>Тема 1. Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Основні поняття і терміни.</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <p>1. Виготський Л. С. Основні проблеми дефектології / Л.С. Виготський // Спеціальна психологія. Тексти. – Ч. І. – Кам'янець-Подільський, 1999. – С. 4–19.</p> <p>2. Шипицина Л.М. Комплексное сопровождение детей дошкольного возраста. /Л.М. Шипицина, А.А. Хилько, Ю.С. Галлямова и др. – СПб. : Речь, 2003. – 240 с.</p> <p>3. Лебединский В. В. Классификация психического дизонтогенеза / В.В. Лебединский // Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития. – СПб. : Питер, 2001. – С. 250 – 257.</p> <p>4. Лебединский В.В. Общие закономерности психического дизонтогенеза / В.В. Лебединский // Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития. – СПб. : Питер, 2001. – С. 129 – 149.</p> <p>5. Никифоров Г.С. Психология здоровья. / Г.С. Никифоров. – СПб. : Питер, 2002.</p> <p>6. Никольская И.М. Психологическая защита у детей. / И.М. Никольская, Р.М. Грановская – СПб. : Речь, 2000.</p> <p>7. Юрьев В.В. Рост и развитие ребенка / В.В. Юрьев, А.С. Симаходский, Н.Н. Воронович, М.М. Хомич. – СПб. : Питер, 2003. – 272 с.</p>	2
2.	Тема 2. Сучасні моделі навчання.	2

	<p>Розвивальне і когнітивне навчання. Корекційно-превентивне навчання.</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волкова Л.С. Выявление и коррекция нарушений речи у слепых и слабовидящих детей. / Л.С.Волкова. – Л., 1982. 2. Жук Т. В. Перелік документації логопеда / Т.В. Жук, Н.А. Соколенко // Дефектологія. – 1996. №1. – С. 58 – 63. 3. Обухівська А.Г. Соціальна роль логопеда в системі надання допомоги населенню / А.Г.Обухівська // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – вип 1. – С. 56 – 59. 4. Сергєєва І.В. Логопедична допомога в системі освіти України / І.В. Сергєєва // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 81 – 83. 5. Филичева Т.Б. Логопедическая работа в специальном детском саду. / Т.Б. Филичева, Н.А. Чевелева. – М., 1987. 6. Тарасун В.В. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушенням мовленнєвого розвитку / В.В. Тарасун // Дефектологія. – 2000. № 2. – С. 2 – 10. 	
3.	<p>Тема 3. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР)</p> <p>Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР. Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Выготский Л.С. Собр. соч. : в 6 т. – Т. 5: основы дефектологии. / Л.С. Выготский – М. : Педагогика, 1983. – С. 7. 2. Выготский Л. С. Собр. соч. : в 6 т. – Т. 5: основы дефектологии. / Л.С. Выготский – М. : Педагогика, 1983. – С. 181 – 182. 3. Выготский Л.С. Собр. соч. : в 6 т. – Т. 3 : проблемы развития психики. / Л.С. Выготский – М. : Педагогика, 1983. – С. 31. 4. Выготский Л.С. Собр. соч. : в 6 т. – Т. 3 : проблемы развития психики. / Л.С. Выготский – М. : Педагогика, 1983. – С. 36. 	2

	5. Лурия А.Р. Мозг и психические процессы. / А.Р. Лурия – М., 1970.	
Кредит 2. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР		
4	<p>Тема 1. Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <p>1. Матвеева М.П. Корекційна робота у системі освіти дітей з вадами розумового розвитку./ М.П. Матвеева, С.П. Миронова. – Кам'янець-Поділ. : Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2005. – 164 с.</p> <p>2. Матвеевої М.П. Спеціальна психологія. Тексти: ч. 1. / М.П. Матвеева, С.П. Миронова. – Кам'янець-Поділ. : Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 1999. – 158 с.</p> <p>3. Матвеева М.П. Спеціальна психологія. Тексти : ч. 2 / М.П. Матвеева, С.П. Миронова. – Кам'янець-Поділ. : Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2001. – 142 с.</p> <p>4. Стадненко Н.М. Нариси з олігофренопсихології / Н.М. Стадненко, М.П. Матвеева, А.Г. Обухівська – Кам'янець-Подільський : Інформ.-вид. відділ Кам'янець-Подільськ. держ. ун-ту, 2002. – 200 с.</p>	2
5,6	<p>Тема 2. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <p>1. Волкова Л.С. Логопедия. / Л.С.Волкова. – М. : ”Просвещение” 1989.– С. 383 – 393.</p> <p>2. Боскис Р.М. Учителю о детях с нарушениями слуха. / Р.М. Боскис. – М., 1987.</p> <p>3. Дефектологический словарь [Уклад. А.И. Дьячков]. – М. : „Педагогика” 1970. – 503 с.</p> <p>4. Синьов В.М. Основы дефектології. / В.М. Синьов, Г.М. Коберник. – К. : Вища школа, 1994. С. 28 – 39.</p> <p>5. Ярмаченко Н. Д. Проблема компенсации глухоты. /</p>	4

	Н. Д. Ярмаченко. – К., 1976. С. 148 – 164.	
Кредит 3. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання		
7.	<p>Тема 1. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)</p> <p style="text-align: center;">Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.</p> <p style="text-align: center;"><i>Література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Большой толковый психологический словарь / [Авт.- уклад. Ребер А. : в 2 т.]. – М., 2000. – 400 с. 2. Волкова Л.С. Логопедия / Л.С. Волковой. – М. : Владос, 1989. – 680 с. 3. Гриншпун В.М. Классификация нарушений речи. Логопедия / В.М. Гриншпун; под ред. Л.С. Волковой, С.Н. Шаховской // – М., 1998. – С. 55 – 70. 4. Захаров А.И. Своеобразие психического развития детей / А.И. Захаров // Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития. – СПб. : Питер, 2001. – С. 93 – 129. 5. Навчання і виховання учнів 1-го класу. Метод посіб. для вчителів / Уклад. О.Я. Савченко. К. : Почат. шк., 2002. 6. Логопедія / [В. В.Тарасун, С. Ю. Конопляста, В.О. Кондратенко та ін.]; за ред. М.К. Шеремет. – [2-е вид.]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с. 7. Пінчук Ю.В. Основи методики виховання правильної вимови звука при дислалії / Ю.В. Пінчук // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. праць. – К., 2000. С. 43 – 49. 8. Шеремет М.К. Формування усного зв'язного висловлювання у дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення / М.К. Шеремет, І.В. Сергєєва // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 100 – 106. 	2

8.	<p>Тема 2. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.</p> <p>Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР. Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.</p> <p><i>Література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Большой толковый психологический словарь / [Авт.- уклад. Ребер А. : в 2 т.]. – М., 2000. – 400 с. 2. Волкова Л.С. Логопедия / Л.С. Волковой. – М. : Владос, 1989. – 680 с. 3. Навчання і виховання учнів 1-го класу. Метод. посіб. для вчителів / Уклад. О.Я. Савченко. К. : Почат. шк., 2002. 4. Логопедія / [В.В. Тарасун, С.Ю. Конопляста, В.О. Кондратенко та ін.]; за ред. М.К. Шеремет. – [2-е вид.]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с. 5. Шеремет М.К. Формування усного зв'язного висловлювання у дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення / М.К. Шеремет, І.В.Сергєєва // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 100 – 106. 	2
9,10.	<p>Тема 3. Фреймовий підхід. Гештальтний підхід. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.</p> <p><i>Література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Большой толковый психологический словарь / [Авт.- уклад. Ребер А. : в 2 т.]. – М., 2000. – 400 с. 2. Волкова Л.С. Логопедия / Л.С. Волковой. – М. : Владос, 1989. – 680 с. 3. Гриншпун В.М. Классификация нарушений речи. Логопедия / В.М. Гриншпун; под ред. Л.С. Волковой, С.Н. Шаховской // – М., 1998. – С. 55 – 70. 4. Захаров А.И. Своеобразие психического развития детей / А.И. Захаров // Психология детей с отклонениями и нарушениями психического развития. – СПб. : Питер, 2001. – С. 93 – 129. 5. Навчання і виховання учнів 1-го класу. Метод посіб. для вчителів / Уклад. О.Я. Савченко. К. : Почат. шк., 2002. 	4

	<p>6. Логопедія / [В.В.Тарасун, С.Ю. Конопляста, В.О. Кондратенко та ін.]; за ред. М.К. Шеремет. – [2-е вид.]. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 672 с.</p> <p>7. Пінчук Ю.В. Основи методики виховання правильної вимови звука при дислалії / Ю.В. Пінчук // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. праць. – К., 2000. С. 43 – 49.</p> <p>8. Шеремет М. К. Формування усного зв'язного висловлювання у дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення / М.К. Шеремет, І.В. Сергєєва // Педагогіка та методика спеціальні: зб. наук. ст. НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 100 – 106</p>	
Разом:		20

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

- 1.Філософські та соціокультурні засади спеціальної освіти.
- 2.Правові основи спеціальної освіти.
- 3.Основні поняття і терміни логодидактики.
- 4.Сучасні моделі навчання.
- 5.Розвивальне і когнітивне навчання.
- 6.Корекційно-превентивне навчання.
7. Принципи, форми і методи навчання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР)
- 8.Шляхи реалізації загальнодидактичних принципів навчання дітей з ПМР.
- 9.Спеціальні психофізичні та психолого-педагогічні принципи навчання дітей із ПМР.
10. Форми. Освітні технології і методи навчання дітей із ПМР.
11. Оцінювання навчальних досягнень дітей із ПМР
- 12.Традиційні і сучасні методи оцінювання знань учнів з ПМР (на матеріалі граматики, читання, орфографії, лексичного запасу).
13. Підходи до оцінювання знань, умінь та навичок учнів із ПМР.
14. Труднощі у навчанні дітей із ПМР: причини, прогнозування, запобігання
15. Визначення першопричини труднощів у навчанні дітей із ПМР (діагностика стану сформованості синтетичних структур)
- 16.Діагностики рівнів розвитку та сформованості навчальних здібностей у дітей із ПМР.
17. Діагностики рівнів розвитку лінгвістичних здібностей у дітей із ПМР.
18. Шляхи інтенсифікації процесу навчання дітей із ПМР.
- 19.Концепція державного стандарту освіти учнів з ПМР.
- 20.Формування у дітей із ПМР базисних інваріантних дій та операцій.
- 21.Фреймовий підхід.
- 22.Гештальтний підхід.

23. Нетрадиційні методи навчання дітей із ПМР.
24. Основні методологічні принципи виявлення, вивчення, подолання та профілактика мовленнєвих порушень.
25. Основні поняття логопедії.
26. Поняття про мовленнєві порушення.
27. Поняття норми та патології мовленнєвої діяльності.
28. Соціально-психологічний, психолінгвістичний та клінічний критерії поняття про мовні порушення.
29. Класифікація мовленнєвих порушень.
30. Критичні періоди в розвитку мовлення дітей. Причини виникнення мовленнєвих вад у дітей.
31. Анатомо – фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності
32. Планування корекційно-виховної роботи.
33. Цілісність особистості логопеда, як необхідна передумова корекційної роботи.
34. Концепція спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні.
35. Концепція стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку
36. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку
37. Логопедична допомога дітям в Україні.
38. Спеціальні дошкільні та шкільні заклади.
39. Заклади системи освіти і системи охорони здоров'я.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ, ЩО СПРИЯЮТЬ САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ

Базова

1. Синьов В.М., Коберник Г.М. Основи дефектології: навчальний посібник. – К.: Вища школа., 1994. – 143с.
2. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник. 2-е видання. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 392 с.
3. Шеремет М.К. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 672 с.
4. Хрестоматія по логопедії / За ред. М.К. Шеремет. – К., 2005.

Допоміжна 1

5. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии. – М., 1973.
6. Дефектологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. – Луганськ, 2003.
7. Зайцева Г.Л. Дактилологія. Жестовый язык. – М., 2002. – 270 с.
8. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1991.
9. Сак Т.В. Психолого-педагогічні основи управління учбовою діяльністю учнів із ЗПР у школі інтенсивної педагогічної корекції. – К., 2005.
10. Специальная дошкольная педагогика / Под ред. Стребелевой Е.А. – М., 2000.
11. Спирова И.Ф., Ястребова А.В. Учителю о детях с нарушениями речи. М, 1989.
12. Стадненко Н.М., Обухівська А.Г. Діагностика відхилень у розумовому розвитку. – К., 1999.
13. Тарасун В.В., Хворова Г.І. Концепція РДА. – К., 2004.

Допоміжна 2

14. Гвоздев А.Н., Вопросы изучения детской речи. – М., 1961.
15. Земцова М.И. Учителю о детях с нарушениями зрения. – М., 1973.
16. Конопляста С.Ю. Ринолалія // Педагогіка та методика: спеціальні. – К., 2005.
17. Отбор детей во вспомогательные школы / Под ред. С.Д. Забрамной. – М, 1971.

18. Психологический словарь. – М., 1983.
19. Расстройства речи у детей и подростков / Под ред. С.С.Ляпидевского. – М., 1969.
20. Тарасун В.В. Тесты учебных способностей для 1 кл. // Серия “Учитель и психодиагностика”. – № 3. – К., 1992.
21. Чиркина Г.В. Дети с нарушениями артикуляционного аппарата. – М., 1969.